

Zelfstandige werkwoorden en hulpwerkwoorden

Hoe? Zo vind je het zelfstandig werkwoord en hulpwerkwoord:

1. Zoek de werkwoorden in de zin.

2. **Eén werkwoord?**

> zelfstandig werkwoord

Meer werkwoorden?

- Zoek het werkwoord dat de meeste informatie over de actie of toestand geeft. > zelfstandig werkwoord
- Ander(e) werkwoord(en) > hulpwerkwoord(en)

Met alleen 'Ze bakken crêpes.' kun je niet aangeven dat ze de crêpes pas later willen bakken. Daarvoor heb je een hulpwerkwoord nodig.

Bijwoord

Hoe? Zo vind je een bijwoord:

- Zoek het werkwoord. Welk woord geeft meer informatie over dit werkwoord? > bijwoord
- Zoek het bijvoeglijk naamwoord. Welk woord geeft meer informatie over dit bijvoeglijk naamwoord? > bijwoord

Met alleen 'Juul en Mila halen boodschappen.' weet je niet hoe ze de boodschappen halen.

Werkwoordelijk gezegde

Hoe? Zo vind je het werkwoordelijk gezegde: Zoek alle werkwoorden in een zin.

Let op: als er 'te' of 'aan het' voor een werkwoord staat, hoort dit bij het werkwoordelijk gezegde.

Met alleen 'Ze met z'n tweeën crêpes.' weet je niet wat ze met de crêpes doen.

Meewerkend voorwerp

Hoe? Zo vind je het meewerkend voorwerp:

1. Zoek het werkwoordelijk gezegde.
2. Zoek het onderwerp.
3. Zoek het lijdend voorwerp.
4. Vraag: aan of voor wie of wat + werkwoordelijk gezegde + onderwerp + lijdend voorwerp?

Met alleen 'Ze gaan crêpes bakken.' weet je niet voor wie ze crêpes gaan bakken.

Lijdend voorwerp

Hoe? Zo vind je het lijdend voorwerp:

1. Zoek het werkwoordelijk gezegde.
2. Zoek het onderwerp.
3. Vraag: wie of wat + werkwoordelijk gezegde + onderwerp?

Met alleen 'Ze gaan bakken.' weet je niet wat er gebakken wordt.

Bedrijvende vorm en lijdende vorm

Hoe? Zo kun je zien in welke vorm een zin staat:

1. Zoek het werkwoordelijk gezegde.
2. Zoek het onderwerp.
3. Bekijk het onderwerp en werkwoordelijk gezegde en vraag:

Doet het onderwerp iets?

Wordt er iets met het onderwerp gedaan?

↓
bedrijvende vorm

↓
lijdende vorm

Met alleen zinnen in de bedrijvende vorm kun je niet zeggen dat er iets met het onderwerp wordt gedaan.

Er worden snel boodschappen

gehaald door Juul en Mila;

voor hun 10-jarige broers

gaan ze met z'n tweeën crêpes bakken in een (stalen) koekenpan.

Persoonlijk voornaamwoord

Hoe? Zo vind je een persoonlijk voornaamwoord: Zoek het woord dat verwijst naar een mens, dier of ding zonder het zelfstandig naamwoord te noemen.

Met alleen 'Juul en Mila halen boodschappen; Juul en Mila gaan crêpes bakken.' is je tekst wat saai.

Bezittelijk voornaamwoord

Hoe? Zo vind je een bezittelijk voornaamwoord: Zoek het woord dat een bezit aangeeft.

Met alleen 'Ze gaan crêpes bakken voor 10-jarige broers.' weet je niet van wie de broers zijn.

Stoffelijk bijvoeglijk naamwoord

Hoe? Zo vind je een stoffelijk bijvoeglijk naamwoord:

1. Zoek het zelfstandig naamwoord.
2. Zoek het woord dat aangeeft van welk materiaal dit zelfstandig naamwoord gemaakt is.

Met alleen 'Ze gaan crêpes bakken in een koekenpan.' weet je niet waar de koekenpan van gemaakt is.

Apostrof

Hoe? Je gebruikt een apostrof bij:

- het vervangen van letters
- meervouden van woorden eindigend op a, i, o en u
- verkleinwoorden en meervouden van woorden eindigend op y
- verkleinwoorden, meervouden en achtervoegsels van woorden met afkortingen en cijfers
- bezit als de naam op een lange klank, y, s of s-klank eindigt

Koppelteken

Hoe? Je gebruikt een koppelteken in samenstellingen waarbij:

- klinkers botsen
- één woord cijfers bevat
- één woord een afkorting is
- beide woorden aardrijkskundige namen zijn
- het voorvoegsel 'oud', 'ex' of 'niet' het eerste woord is

Trema

Hoe? Je gebruikt een trema:

- als er twee klinkers naast elkaar staan die los moeten worden uitgesproken

Haakjes

Hoe? Je gebruikt haakjes bij:

- het geven van extra informatie
- het uitschrijven en geven van een afkorting
- het benoemen van een tweede mogelijkheid

Puntkomma

Hoe? Je gebruikt een puntkomma:

- tussen twee hoofdzinnen die bij elkaar horen en waar geen voegwoord tussen staat

Accent

Hoe? Je gebruikt een accent om:

- de nadruk ergens op te leggen > accent aigu (é)
- een woord goed uit te kunnen spreken > accent aigu (é), accent grave (è), accent circonflexe (ê)